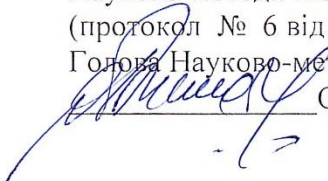

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ**

**ФАКУЛЬТЕТ СПОРТУ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ І ЕКОНОМІКИ СПОРТУ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
(протокол № 6 від 28 серпня 2024 р.)
Голова Науково-методичної ради
 Олександр ПИЖОВ

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ**

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

спеціальність: 073 Менеджмент

спеціалізація/освітньо-професійна програма: Менеджмент у спортивній діяльності

код дисципліни в освітньо-професійній програмі: ОК.ЦС8

мова навчання: українська

Розробник:

Новікова Наталя Леонідівна, доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту і економіки спорту, nnovikova@uni-sport.edu.ua

РЕКОМЕНДОВАНО

Кафедрою менеджменту і економіки спорту (засідання кафедри, протокол № 14 від 19 серпня 2024 р.)

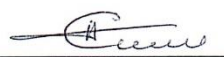
Завідувач кафедри доктор економічних наук, професор
Тетяна ХАРЧУК

ПОГОДЖЕНО

Начальник навчально-методичного відділу

 Ольга Д'ЯЧЕНКО

Начальник відділу забезпечення якості вищої освіти, доцент

 Сергій ПОПОВИЧ

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна спрямована на формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема здатності до абстрактного мислення, аналізу, синтезу, здобуття системних економічних знань щодо основних концепцій, закономірностей та механізмів функціонування ринкової економіки, а також на досягнення передбачених результатів навчання. Обсяг дисципліни – 9 кредитів ЄКТС. Основні теми: «Вступ до дисципліни. Предмет і метод економічної теорії»; «Економічна система суспільства. Відносини власності»; «Форми організації суспільного виробництва та їх еволюція»; «Ринкова економіка: суть, структура та інфраструктура»; «Макроекономічна рівновага та циклічність суспільного виробництва». Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та екзамену.

Abstract of the discipline. The discipline is aimed at developing specific general and professional competencies outlined in the educational and professional program, particularly the ability for abstract thinking, analysis, synthesis, and acquiring systematic economic knowledge regarding the main concepts, patterns, and mechanisms of market economy functioning. It also focuses on achieving the expected learning outcomes. The scope of the discipline is 9 ECTS credits. Key topics include: introduction to the discipline, subject and methods of economic theory; driving forces of economic development; market economy: essence, structure, and infrastructure; enterprise in a market economy; aggregate demand and aggregate supply; macroeconomic equilibrium and cyclical nature of social production; patterns of global economic development. The final assessment is formed based on the results of ongoing assessments and the exam.

Мета навчальної дисципліни – формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема здатності до зокрема здатності до абстрактного мислення, аналізу, синтезу, здобуття системних економічних знань щодо основних концепцій, закономірностей та механізмів функціонування ринкової економіки, а також на досягнення передбачених результатів навчання. Цей курс покликаний сприяти розвитку раціонального творчого мислення, вмінню працювати з різноманітними джерелами та інформацією, розв'язанню на високому методологічному рівні наукових проблем та написанню кваліфікаційних робіт.

Перелік компетентностей, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Економічна теорія» відповідно до стандарту вищої освіти України для першого(бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 Менеджмент

Шифр	Компетентності
Загальні компетентності	
ЗК3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.
ЗК4	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
ЗК5	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК10	Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
ЗК11	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК12	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК14	Здатність працювати в міжнародному контексті.
Фахові компетентності спеціальності	
ФК2	Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.
ФК3	Здатність визначати перспективи розвитку організації
ФК7	Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту
ФК8	Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.
Фахові компетентності спеціалізації	
ФК16	Здатність аналізувати результати діяльності фізкультурно-спортивної організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища, визначати перспективи розвитку організації.
ФК17	Здатність знаходити та оцінювати нові ринкові можливості та формулювати бізнес-ідеї, розробляти бізнес-плани створення та розвитку організацій (у тому числі спортивних).

Обсяг навчальної дисципліни – 9 кредитів ЄКТС,

які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять				Самостійна робота	Разом
	лекції	лабораторні	практичні	семінарські		
Денна форма навчання	32	0	0	76	162	270
Заочна форма навчання/ повторне вивчення	18	0	0	18	234	270

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування такими навчальними дисциплінами:

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти: «Українська мова за професійним спрямуванням»; «Вища математика для менеджерів (базовий рівень)», «Сучасні інформаційні технології», «Філософія»)

Програма навчальної дисципліни.
Тематичний план навчальної дисципліни

Номер і назва теми	Кількість годин							
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання/ повторне навчання			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л.	сем.	с.р.		л.	сем.	с.р.
Тема 1. Вступ до дисципліни. Предмет і метод економічної теорії.	10	2	4	4	10	2	–	10
Тема 2. Економічна система суспільства. Відносини власності	20	2	6	12	20	2	2	18
Тема 3. Форми організації суспільного виробництва та їх еволюція.	20	4	8	8	20	2	–	18
Тема 4. Капітал як економічна категорія і фактор виробництва	20	2	6	12	20	–	2	18
Тема 5. Ринкова економіка: суть, структура та інфраструктура	20	2	4	14	20	2	–	20
Тема 6. Ринковий механізм: сутність та елементи	20	2	4	14	20	2	2	18
Тема 7. Теорія поведінки споживача	20	2	4	14	20	–	2	20
Тема 8. Підприємство в ринковій економіці	20	4	8	8	20	2	2	18
Тема 9. Ринково-конкурентне середовище функціонування підприємства	20	2	6	12	20	–	2	20
Тема 10. Сутність процесу суспільного відтворення. Відтворення національного продукту і національного багатства	20	2	4	14	20	2	2	18
Тема 11. Сукупний попит та сукупна пропозиція	20	2	6	12	20	2	–	18
Тема 12. Макроекономічна рівновага та циклічність суспільного виробництва	20	2	6	12	20	–	2	10
Тема 13. Державне регулювання в умовах	20	2	4	12	20	2	–	10

ринкової економіки.								
Тема 14. Закономірності розвитку світового господарства	20	2	6	12	20	–	2	18
Всього годин:	270	32	76	162	270	18	18	234

Зміст навчальної дисципліни за темами

Розділ 1. Основи економічної теорії

Тема 1. Вступ до дисципліни. Предмет і метод економічної теорії

Становлення і основні етапи розвитку економічної теорії.

Предмет економічної теорії та еволюція його трактування від традиційної (класичної) політекономії до сучасної економічної науки. Макро- і мікроекономіка як складові частини економічної теорії. Зміни економічних пріоритетів мікро- та макроекономічного розвитку країни під час військової агресії. Позитивна економічна теорія. Нормативна економічна теорія.

Функції економічної теорії. Місце економічної теорії в системі конкретно-економічних наук.

Категоріально-понятійний апарат економічної теорії. Економічні категорії та економічні закони. Їх сутність, зміст, види. Форми пізнання та використання економічних законів.

Методи пізнання економічних процесів та явищ.

Тема 2. Економічна система суспільства. Відносини власності

Економічна система, її сутність та основні структурні елементи. Класифікація економічних систем. Економічна система та модель економіки. Національні моделі сучасної ринкової економіки. Сучасні моделі ринкової економічної системи. Цифровізація як новий етап розвитку економічних систем.

Місце власності в економічній системі. Основи аналізу відносин власності. Суб'єкти та об'єкти власності. Власність, її сутність, типи, види, форми. Трансформація форм власності в Україні. Сучасний стан відносин власності в Україні.

Економічні потреби суспільства, їх суть, структура та класифікація. Зміст економічного закону зростання потреб. Економічні потреби як основа інтересів. Сутність, види економічних інтересів та їх суб'єкти. Суперечності економічних інтересів та шляхи їх розв'язання.

Тема 3. Форми організації суспільного виробництва та їх еволюція

Виробництво як суспільний процес, його сутність та структура. Матеріальне та нематеріальне виробництво. Форми організації суспільного виробництва: натуральна та товарна, їх еволюція. Товарне виробництво як основа розвитку ринкової економіки. Ефективність суспільного виробництва, її сутність, економічні та соціальні показники. Благо як системоутворююча категорія господарювання. Благо як засіб задоволення потреб. Економічні та неекономічні блага. Класифікація економічних благ. Поняття товару та послуги. Товар та його властивості.

Гроші як основоположна категорія розвинутих товарних відносин. Функції грошей та їх еволюція в сучасній ринковій економіці. Грошова система, її структурні елементи. Поняття грошової маси та її структура. Грошовий обіг та його закони.

Тема 4. Капітал як економічна категорія і фактор виробництва

Капітал як економічна категорія товарного виробництва. Капітал як фактор виробництва. Основний та оборотний капітал. Фізичне і моральне зношення основного капіталу. Поняття амортизації основних засобів та методи її нарахування. Втрати виробничого потенціалу від російської агресії.

Витрати виробництва: сутність, структура, види та фактори, що визначають їх динаміку. Виробничі та невиробничі витрати. Альтернативні витрати. Явні та неявні витрати.

Поняття собівартості. Сутність та види прибутку. Маса прибутку. Норма прибутку. Рентабельність. Економічна роль прибутку.

Тема 5. Ринкова економіка: суть, структура та інфраструктура

Поняття ринок. Риси та структура. Види ринків. Критерії класифікації ринків та їх структура. Основні суб'єкти ринкової економіки. Функції ринку у суспільно-відтворювальному процесі. Інфраструктура ринку, її роль та функції. Тіньовий ринок: причини виникнення, механізм та соціально-економічні наслідки функціонування. Переваги та обмеження ринкової економіки.

Тема 6. Ринковий механізм: сутність та елементи

Ринковий механізм. Основні елементами ринкового механізму: попит, пропозиція, ринкова ціна, конкуренція. Сутність попиту. Функція та крива попиту. Закон попиту. Цінові та нецінові чинники впливу на попит. Пропозиція та закон пропозиції. Функція та крива пропозиції. Цінові та нецінові чинники зміни обсягу пропозиції / пропозиції в цілому. Взаємодія попиту та пропозиції. Поняття ринкової рівноваги. Механізм встановлення ринкової рівноваги. Ціна. Види цін. Надлишок та дефіцит товарів. Еластичність попиту за чинниками впливу. Еластичність попиту за ціною. Абсолютно еластичний та абсолютно нееластичний попит. Еластичність пропозиції за власною ціною блага, еластичність пропозиції за цінами факторів виробництва. Фактори, що впливають на еластичність пропозиції.

Розділ 2. Мікроекономіка

Тема 7. Теорія поведінки споживача

Споживач як суб'єкт ринкових відносин. Види споживчого попиту. Функціональний та не функціональний попит. Зміна структури і динаміки споживчого попиту в умовах російської агресії. Корисність економічного блага. Сукупна та гранична корисність. Закон спадної граничної корисності економічного блага. Рівновага споживача. Умови рівноваги споживача.

Тема 8. Підприємство в ринковій економіці

Підприємство як суб'єкт ринку та виробнича ринкова система. Підприємство та його функції в ринковій системі. Організаційно-правові форми діяльності підприємств. Фірма як суб'єкт ринку. Витрати виробництва. Рівновага виробника: гра фічна, алгебраїчна та економічна інтерпретації. Траєкторія розвитку фірми.

Тема 9. Ринково-конкурентне середовище функціонування підприємства

Стратегія фірми в умовах досконалої конкуренції. Стратегія фірми в умовах недосконалої конкуренції. Стратегії монополістичного ціноутворення: максимізація прибутку, стримуюче ціноутворення, цінова дискримінація. Сутність та характерні

ознаки олігополії. Моделі олігополістичного ціноутворення. Кооперативні моделі: картель (поняття, умови виникнення, причини нестійкості, чинники, що полегшують збереження картелю), лідерство в цінах та інші види узгоджених дій. Некооперативні моделі.

Розділ 3. Макроекономіка

Тема 10. Сутність процесу суспільного відтворення. Відтворення національного продукту і національного багатства

Суспільне відтворення, його види та динаміка. Просте, розширене, і звужене відтворення. Відтворення національного продукту та національного багатства. Система національних рахунків як нормативна база національного рахівництва. Сутність та методологічні принципи побудови системи національних рахунків. Основні категорії системи національних рахунків: додана вартість, інституційні одиниці, сектори, операції, рахунки. Зміст макроекономічних показників у системі національних рахунків. Основні макроекономічні показники. Методи обчислення ВВП за доходами та витратами. Економічне зростання, його типи та рушійні сили. Фактори та критерії економічного зростання.

Тема 11. Сукупний попит та сукупна пропозиція

Сукупний попит (AD) та його модель. Структура сукупного попиту. Споживчий попит. Інвестиційний попит. Попит держави. Попит сектору закордон. Цінові фактори сукупного попиту. Нецінові фактори, які впливають на сукупний попит. Сукупна пропозиція (AS). Короткострокова крива сукупної пропозиції. Довгострокова крива сукупної пропозиції. Чинники, які впливають на сукупну пропозицію: зміни цін на ресурси, продуктивності праці, економіко-правових норм. Вплив збройної агресії на динаміку та структуру складових сукупної пропозиції. Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції.

Тема 12. Макроекономічна нестабільність: інфляція та безробіття

Макроекономічна нестабільність та нерівномірність економічного розвитку. Економічні (ділові) цикли. Циклічні коливання та їх види. Короткі, середні та довгі цикли. Інфляція: сутність та методи вимірювання. Розрахунок темпу інфляції. Класифікація інфляції. Антиінфляційна політика держави та її роль у стабілізації економіки. Сутність та суб'єкти ринку праці. Механізм функціонування ринку праці. Рівновага на ринку праці. Рівноважний рівень зайнятості. Безробіття як відхилення від рівноваги. Чинники, що впливають на співвідношення попиту та пропозиції на ринку праці. Економічно активне та пасивне населення. Визначення рівня зайнятості та рівня безробіття. Види безробіття. Фактичний та природний рівень безробіття та фактори, що його визначають. розрахунок змін в обсягах ВВП під впливом відхилень безробіття від природного рівня. Економічні та соціальні наслідки безробіття. Закон та крива Оукена. Засоби державного регулювання зайнятості.

Тема 13. Державне регулювання в умовах ринкової економіки

Еволюція економічних поглядів та роль держави в економіці. Поняття державно-приватного партнерства. Основні економічні функції держави. Форми і методи державного регулювання ринкової економіки. Види систем макроекономічного регулювання. Основні цілі державного регулювання

економіки. Об'єкти державного регулювання економіки. Суб'єкти виконання та суб'єкти впливу. Економічна політика держави. Зміст фіскальної (бюджетно-податкової) політики. Цілі та інструменти фіскальної політики. Податки: сутність та функції. Суб'єкт, об'єкт оподаткування, податкова ставка, податкові пільги. Крива А. Лаффера. Податкова система та її структура. Бюджетна система. Бюджетний дефіцит. Сучасний стан державного бюджету в Україні. Державний борг та його структура. Методи управління державним боргом. Сутність монетарної (грошово-кредитної) політики. Центральний (національний) банк як суб'єкт монетарної політики. Прямі та непрямі інструменти монетарної політики. НБУ та монетарна політика в Україні. Регулювання зайнятості та доходів. Державне регулювання соціальних процесів. Соціальна політика сучасної держави. Розподіл та перерозподіл доходів. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД). Зовнішньоекономічна політика. Протекціонізм. Фрітредерство. Об'єкти та суб'єкти регулювання ЗЕД. Зовнішньоекономічні санкції та наслідки їх застосування в умовах воєнної агресії в Україні. Валютні та кредитні відносини. Міжнародний рух капіталів. Науково-технічний обмін. Міжнародна трудова міграція.

Тема 14. Закономірності розвитку світового господарства

Етапи розвитку світового господарства. Основні економічні засади функціонування світового господарства. Вплив індустрії 4.0 та 5.0 на світове господарство. Суб'єкти світового господарства. Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація господарського життя як закономірний процес розвитку світової економіки. Світовий ринок. Міжнародна торгівля. Експорт. Імпорт. Закономірності розвитку міжнародної торгівлі.

Показники зовнішньоторговельних відносин. Платіжний баланс. Торговельний баланс. Сальдо торгового балансу. Зовнішньоекономічний борг країни. Міжнародні валютні відносини. Валютні ринки. Валютні курси та механізм їх регулювання. Міжнародна валютна система та її різновиди. Суб'єкти валютного ринку. Об'єкти валютного ринку. Види операцій на валютному ринку. Міжнародні організації, що діють на світовому валютному ринку. Міжнародна система грошових переказів SWIFT. Глобалізація світогосподарських зв'язків та загальноцивілізаційні проблеми людства. Глобалізація світової економіки. Глобальні проблеми. Класифікація глобальних проблем. Проблеми війни та миру у сучасному світі. Шляхи та проблеми входження України у світовий економічний простір. Інтеграція до ЄС. Цифровий та інноваційний неопротекціонізм як інструменти набуття Україною нових порівняльних переваг в умовах європейської інтеграції.

Тематика семінарських занять

Номер і назва теми дисципліни	Номер і назва теми семінарських занять	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання/повторне вивчення
Тема 1. Вступ до	1. Загальна характеристика провідних шкіл та течій економічної думки.	4	—

дисципліни. Предмет і метод економічної теорії.	2. Предмет дослідження економічної теорії та еволюція його визначення.		
Тема 2. Економічна система суспільства. Відносини власності	1. Сутність та цілі економічної системи, її структурні та функціональні елементи. 2. Власність в економічній системі. Типи, види та форми власності. 3. Економічні потреби суспільства: суть, структура, класифікація.	6	2
Тема 3. Форми організації суспільного виробництва та їх еволюція.	1. Форми організації суспільного виробництва та їх еволюція. 2. Економічні ресурси: варіантність їх використання і проблема вибору. 3. Грошовий обіг та його закони. 4. Грошова система її структурні елементи й основні типи.	8	—
Тема 4. Капітал як економічна категорія і фактор виробництва	1. Сутність капіталу. Його матеріально-речовий зміст та соціально-економічна форма. 2. Оборот капіталу та його швидкість. Основний і оборотний капітал. 3. Витрати обігу: їх сутність, структура.	6	2
Тема 5. Ринкова економіка: суть, структура та інфраструктура	1. Ринкове господарство як невід'ємний компонент товарного виробництва 2. Основні суб'єкти ринкової економіки.	4	—
Тема 6. Ринковий механізм: сутність та елементи	1. Сутність попиту та фактори, що його визначають. Закон попиту. 2. Пропозиція та її чинники. Закон пропозиції.	4	2
Тема 7. Теорія поведінки споживача	1. Уподобання та переваги споживача. 2. Рівновага споживача та її умови.	4	2
Тема 8. Підприємство в ринковій економіці	1. Зміст, основні принципи та ознаки підприємництва. 2. Підприємство та його функції в ринковій системі. 3. Організаційно-правові форми та види підприємств (презентація). 4. Економічні періоди функціонування підприємства.	8	2
Тема 9. Ринково-конкурентне середовище функціонування підприємства	1. Короткострокова та довгострокова рівновага досконало конкурентної фірми 2. Принципи ціноутворення в умовах монопольної влади 3. Стратегія фірми за умов монополістичної конкуренції	6	2

	(моделювання ситуації).		
Тема 10. Сутність процесу суспільного відтворення.	1. Суспільне відтворення, його види та динаміка.	4	2
Відтворення національного продукту і національного багатства	2. Зміст макроекономічних показників у системі національних рахунків.		
Тема 11. Сукупний попит та сукупна пропозиція	1. Сутність та структура сукупного попиту. Крива AD.	6	—
	2. Сукупна пропозиція у короткостроковому та довгостроковому періодах. Крива AS.		
	3. Макроекономічна рівновага.		
Тема 12. Макроекономічна рівновага та циклічність суспільного виробництва	1. Природа та специфіка циклічності економічного розвитку.	6	2
	2. Економічна сутність, соціально-економічні наслідки та види інфляції. Протиінфляційні заходи.		
	3. Зайнятість та безробіття: сутність, види, значення та наслідки.		
Тема 13. Державне регулювання в умовах ринкової економіки.	1. Причини та механізм циклічних коливань економіки. Короткі, середні та довгі хвилі в економіці.	4	—
	2. Механізм функціонування ринку праці. Причини виникнення і види безробіття.		
Тема 14. Закономірності розвитку світового господарства	1. Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація господарського життя.	6	2
	2. Взаємодія світових та національних ринків.		
	3. Міжнародна валютна система та етапи її еволюції.		
Всього годин:		76	18

Завдання для самостійної роботи студентів

Номер і назва теми дисципліни	Завдання	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання/повторне вивчення
Тема 1. Вступ до дисципліни. Предмет і метод економічної теорії.	Опрацювання матеріалу конспекту лекцій, підготовка творчого завдання, дискусії та презентацій на теми: 1. Сучасні тенденції розвитку економічної теорії (дискусія). 2. Лауреати Нобелівської премії з економіки (підготовка презентацій) 3. Українська економічна думка у	2	5

	просторі світової економічної думки (підготовка презентацій) 4. Економічне мислення: поняття, місце в економічній структурі суспільства (творче завдання). 5. Зміни економічних пріоритетів мікро- та макроекономічного розвитку країни під час військової агресії (підготовка презентацій).		
	Підготовка до тестування з теми 1 та до практичного заняття з теми 1	2	
Тема 2. Економічна система суспільства. Відносини власності	Опрацювання матеріалу конспекту лекцій	2	8

	Підготовка до дебатів, дискусій та презентаційна теми: 1. Національні моделі сучасної ринкової економіки (підготовка презентацій). 2. Сучасний стан розвитку економічної системи України (дебати). 3. Особливості національної економічної системи України (дискусія). 4. Національна економічна система України у період військової агресії (підготовка презентацій). 5. Сучасні тенденції розвитку форм власності (підготовка презентацій). 6. Сучасний стан відносин власності в Україні (дебати).	6	10
	3. Підготовка до тестування з теми 2 та до практичного заняття з теми 2	4	
Тема 3. Форми організації суспільного виробництва та їх еволюція.	Опрацювання матеріалу конспекту лекцій	2	8
	Підготовка до дискусії, творчого завдання та аналізу ситуацій на теми: 1. Теорія граничної корисності та її сучасне трактування (творче завдання). 2. Ефективність національної економіки: економічна та соціальна (аналіз ситуацій). 3. Особливості сучасного грошового обігу в Україні (дискусія). 4. Особливості функціонування грошової системи України під час збройної агресії (творче завдання).	4	10

	Підготовка до тестування з теми 3 та до практичного заняття з теми	2	3
Тема 4. Капітал як економічна категорія і фактор виробництва	Опрацювання матеріалу конспекту лекцій	2	8
	Підготовка творчого завдання, дискусії та презентацій на теми: 1. Втрати виробничого потенціалу України від російської агресії (підготовка презентацій). 2. Трансакційні витрати: сутність, класифікація, оцінка (творче завдання). 3. Економічна роль прибутку(підготовка презентацій). 4. Торгівля: типи, види, форми та сучасні тенденції (підготовка презентацій). 5. Взаємозв'язок витрат обігу та торговельного прибутку (дискусія) 6. Роль кредиту в сучасній ринковій економіці (підготовка презентацій).	8	5
	Підготовка до тестування з теми 4 та до практичного заняття з теми 4	2	
Тема 5. Ринкова економіка: суть, структура та інфраструктура	Опрацювання матеріалу конспекту лекцій	4	8
	Підготовка до дискусій, дебатів та творчого завдання на теми: 1. Еволюція поняття ринку та його сучасне трактування (творче завдання). 2. Особливості становлення ринкових відносин в Україні (дискусія). 3. Втрати внутрішнього ринку в результаті російської агресії (підготовка презентацій). 4. Зміни глобальних товаропотоків на зовнішньому ринку внаслідок російської військової агресії (підготовка презентацій).	6	10
	Підготовка до тестування з теми 5 та до практичного заняття з теми 5	2	
Тема 6. Ринковий механізм: сутність та елементи	Опрацювання матеріалу конспекту лекцій	2	8

	Підготовка презентацій, дискусій та аналізу ситуацій на теми: 1. Вплив військової агресії на формування попиту та пропозиції (підготовка презентацій). 2. Види еластичності попиту та пропозиції (підготовка презентацій). 3. Механізм реалізації конкурентних відносин у різних економічних системах (дискусія). 4. Аналіз існуючих ринкові структур (аналіз ситуацій). 5. Конкурентна політика та антимонопольне законодавство (підготовка презентацій).	8	10
	Підготовка до тестування з теми 6 та до практичного заняття з теми 6	4	
Тема 7. Теорія поведінки споживача	Опрацювання матеріалу конспекту лекцій	2	8
	Підготовка моделювання ситуації, аналізу ситуації та презентації на теми: 1. Реакція споживача на зміну цін товарів (творче завдання). 2. Зміна структури і динаміки споживчого попиту в умовах російської агресії (творче завдання). 3. Побудова кривої індивідуального попиту споживача на основі лінії «ціна-споживання» (моделювання ситуації). 4. Звичайні блага та блага Гіффена (презентація). 5. Поведінка споживача у кризових ситуаціях, включаючи військову агресію (аналіз ситуації).	8	10
	Підготовка до тестування з теми 7 та до практичного заняття з теми 7	4	
Тема 8. Підприємство в ринковій економіці	Опрацювання матеріалу конспекту лекцій	2	8
	Підготовка творчого завдання, дискусії, моделювання ситуації та презентації на теми: 1. Теорії та моделі підприємництва (підготовка презентацій). 2. Теорії фірми: неокласична, контрактна, стратегічна (підготовка	4	10

	презентацій). 3. Виробнича функція та економічна ефективність виробництва (моделювання ситуації). 4. Способи побудови та основні властивості виробничої функції (моделювання ситуації). 5. Розвиток підприємництва в Україні (творче завдання). 6. Проблеми розвитку підприємництва в Україні в мирний і воєнний час (підготовка презентацій). 7. Переорієнтація діяльності підприємств на потреби суспільства під час воєнного стану (моделювання ситуації).		
	Підготовка до тестування з теми 8 та до практичного заняття з теми 8	2	
Тема 9. Ринково-конкурентне середовище функціонування підприємства	Опрацювання матеріалу конспекту лекцій	2	8
	Підготовка презентацій, аналізу ситуацій, творчого завдання на тему: 1. Цінової стратегії підприємств за умов досконалої та недосконалої конкуренції (аналіз ситуації). 2. Аналіз прибутковості національних підприємств (аналіз ситуації). 3. Природні монополії в Україні та їх державне регулювання (творче завдання). 4. Дослідження ринкової влади та її регулювання у працях лауреата Нобелівської премії Ж. Тіроля (творче завдання). Підготовка до тестування з тем дисципліни може бути здійснена в системі дистанційного навчання.	8	10
	Підготовка до тестування з теми 9 та до практичного заняття з теми 9	4	
Тема 10. Сутність процесу суспільного відтворення. Відтворення національного продукту і національного багатства	Опрацювання матеріалу конспекту лекцій	2	8
	Підготовка творчого завдання та аналізу ситуацій на теми: 1. Сучасні способи виміру ВВП	8	10

	(підготовка презентації). 2. Аналіз системи національних рахунків України (аналіз ситуацій). 3. Вплив збройної агресії на динаміку основних макроекономічних показників (аналіз ситуацій). 4. Макроекономічна політика стимулювання економічного зростання (творче завдання). 5. Особливості економічного зростання в економіці України, та його чинники (підготовка презентації). 6. Наслідки впливу збройної агресії на показники економічної динаміки України (підготовка презентації). 7. Політика післявоєнного відновлення національної економіки. Перспективи економічного зростання в Україні (підготовка презентації).		
	Підготовка до тестування з теми 10 та до практичного заняття з теми 10	4	
Тема 11. Сукупний попит та сукупна пропозиція	Опрацювання матеріалу конспекту лекцій	2	8
	Підготовка до дискусії, моделювання ситуації та презентації на теми: 1. Сучасні теорії сукупного попиту і пропозиції (підготовка презентації). 2. Порушення рівноваги сукупного попиту і сукупної пропозиції та механізм відновлення рівноваги (моделювання ситуації). 4. Сутність та інструменти регулювання макроекономічної рівноваги (підготовка презентації). 5. Особливості формування сукупного попиту та сукупної пропозиції в економіці України (дискусія). 6. Вплив збройної агресії на динаміку та структуру складових сукупного попиту та сукупної пропозиції: основні фактори (підготовка презентації). 7. Динаміка сукупного попиту та сукупної пропозиції за умов збройної агресії та її наслідки (аналіз ситуації). 8. Вплив збройної агресії на	8	10

	порушення макроекономічної рівноваги у моделі AD-AS (моделювання ситуації).		
	Підготовка до тестування з теми 11 та до практичного заняття з теми 11	2	
Тема 12. Макроекономічна рівновага та циклічність суспільного виробництва	Опрацювання матеріалу конспекту лекцій	2	8
	Підготовка творчого завдання, дискусії та презентації на теми: 1. Природа та аналіз великих циклів М. Кондратьєва (підготовка презентацій). 2. Вплив збройної агресії на показники економічної динаміки (підготовка презентацій). 3. Особливості інфляційних процесів, безробіття в економіці України (обов'язкове знання статистичних даних за останні роки) (дискусія). 4. Вплив збройної агресії на динаміку інфляційних процесів (підготовка презентацій). 5. Причини, наслідки та засоби стримування інфляції у воєнний період (підготовка презентацій). 6. Особливості безробіття в економіці України (обов'язкове знання статистичних даних за останні роки) (дискусія).. 7. Інфляційні процеси в Україні: причини, наслідки та засоби стримування (аналіз ситуації). 8. Особливості ринку праці та стан безробіття в Україні (аналіз ситуації). 9. Вплив збройної агресії на динаміку показників ринку праці України (підготовка презентацій). 10. Регулювання зайнятості у воєнній економіці (підготовка презентацій).	8	10
	Підготовка до тестування з теми 12 та до практичного заняття з теми 12	2	
Тема 13. Державне регулювання в умовах ринкової економіки.	Опрацювання матеріалу конспекту лекцій	2	8
	Підготовка творчого завдання, презентацій та аналізу ситуацій на теми:	8	10

	1. Державний сектор економіки (творче завдання). 2. Фіскальна політика в Україні: основні напрямки та суперечності (дискусія) 3. Прямі та непрямі інструменти монетарної політики (аналіз ситуації) 4. Соціальні гарантії та соціальний захист населення в Україні (дискусія). 5. Особливості державного регулювання економіки України (дискусія). 6. Національна оборона як суспільне благо та особливості його відтворення в Україні (підготовка презентацій). 7. Вплив збройної агресії на проблеми дефіциту бюджету та державного боргу (підготовка презентацій). 8. Вплив міжнародних санкцій на показники монетарної політики країни-агресора (підготовка презентацій). 9. Вплив міжнародних санкцій на динаміку основних зовнішньоекономічних показників (аналіз ситуації).		
	Підготовка до тестування з теми 13 та до практичного заняття з теми 13	2	
Тема 14. Закономірності розвитку світового господарства	Опрацювання матеріалу конспекту лекцій	2	8
	Підготовка творчого завдання, аналізу ситуацій, дискусії, дебатів та презентації на теми: 1. Економічна інтеграція: сутність та значення в сучасній економіці (підготовка презентацій). 2. Платіжний баланс України унаслідок збройної агресії (аналіз ситуації). 3. Міжнародна система грошових переказів SWIFT (підготовка презентацій). 4. Міжнародні фінансові санкції: сутність та наслідки (підготовка презентацій). 5. Валютна політика в Україні та її ефективність в умовах миру та війни (підготовка презентацій). 6. Міжнародні фінансово-кредитні організації (підготовка презентацій).	8	10

	7. Україна у світовому економічному просторі (дебати).		
	Підготовка до тестування з теми 14 та до практичного заняття з теми 14	4	
Всього годин:		162	234

Очікувані результати навчання з дисципліни:

застосування теоретичних положень економіки, прикладного програмного забезпечення та інформаційно-комунікативних технологій для розв'язання конкретних задач, здійснення наукових досліджень з актуальних проблем економіки завдяки:

знанням: теоретичних засад економіки; економічної системи суспільства; відносини власності; форм організації суспільного виробництва та їх еволюції; капіталу як економічної категорії і фактору виробництва; ринкової економіки: суті, структури та інфраструктури; ринкового механізму; теорії поведінки споживача; підприємства в ринковій економіці; ринково-конкурентного середовища функціонування підприємства; процесу суспільного відтворення; сукупного попиту та сукупної пропозиції; макроекономічної рівноваги та циклічності суспільного виробництва; державного регулювання в умовах ринкової економіки; закономірностей розвитку світового господарства.

умінням: застосовувати методи економічного дослідження, знати етапи розвитку економічної теорії; аналізувати типи економічних систем та національні моделі сучасної економіки; розраховувати показники економічної ефективності; кількість грошей необхідних для обігу, швидкість обігу однієї грошової одиниці; визначати витрати виробництва та обігу, розраховувати амортизаційні відрахування, банківські відсотки; визначати елементи структури та інфраструктури ринку; аналізувати вплив зміни попиту та пропозиції на стан рівноваги ринку, практично застосовувати аналіз рівноваги до проблем, пов'язаних з державним втручанням у дію ринкового механізму; аналізувати попит та пропозицію за допомогою поняття еластичності; будувати криві байдужості та бюджетну лінію, моделювати раціональний вибір споживача; використовувати закони Г. Госсена при аналізі практичних економічних ситуацій діяльності мікросистем; використовувати економічний закон спадної граничної продуктивності при аналізі практичних економічних ситуацій діяльності мікросистем; розрізняти конкурентні стратегії фірми за різних ринкових структур; розраховувати ВВП різними методами та пов'язані з ним показники; дефілювати ВВП; аналізувати вплив різних чинників на формування макrorівноваги товарного ринку; розраховувати рівень та темп інфляції, моделювати різні типи інфляції; розраховувати рівень безробіття та зайнятості, оцінювати втрати ВВП від безробіття; володіти навичками визначення методів державного втручання в економіку в різних економічних умовах; аналізувати показники відкритості економіки; давати оцінку ефективності інтеграційних та глобалізаційних процесів.

Перелік програмних результатів навчання, яких досягають під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до стандарту вищої освіти України для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 Менеджмент

Шифр	Програмні результати навчання
ПРН5	Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.
ПРН6	Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.
ПРН11	Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.
ПРН16	Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.
ПРН21	Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем.

Порядок оцінювання результатів навчання з дисципліни

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та екзамену.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю на семінарських заняттях та під час консультацій науково-педагогічних працівників з тем, на які не передбачено аудиторних годин. Використовуються такі форми поточного контролю та розподіл балів, які може отримати студент за тему:

Номер і назва теми практичних занять	Форми поточного контролю	Кількість балів за тему
1. Загальна характеристика провідних шкіл та течій економічної думки.	Тестування Експрес-контроль. Доповідь. Презентації.	2
2. Предмет дослідження економічної теорії та еволюція його визначення.	Тестування Експрес-контроль. Доповідь. Презентації.	2
3. Сутність та цілі економічної системи, її структурні та функціональні елементи.	Тестування Експрес-контроль. Доповідь. Презентації.	4
4. Власність в економічній системі. Типи, види та форми власності.	Тестування Експрес-	2

	контроль.Доповідь. Презентації.	
5. Економічні потреби суспільства: суть, структура, класифікація.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	2
6. Форми організації суспільного виробництва та їх еволюція.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	2
7. Економічні ресурси: варіантність їх використання і проблема вибору	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	2
8. Грошовий обіг та його закони.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	2
9. Грошова система її структурні елементи й основні типи.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	2
10. Сутність капіталу. Його матеріально-речовий зміст та соціально-економічна форма.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	2
11. Оборót капіталу та його швидкість. Основний і оборóтний капітал.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	4
12. Витрати обігу: їх сутність, структура.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	2
13. Ринкове господарство як невід'ємний компонент товарного виробництва	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	4
14. Основні суб'єкти ринкової економіки.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	2
15. Сутність попиту та фактори, що його визначають. Закон попиту.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	4

16. Пропозиція та її чинники. Закон пропозиції.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	2
17. Уподобання та переваги споживача.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	2
18. Рівновага споживача та її умови.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	4
19. Зміст, основні принципи та ознаки підприємництва.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	2
20. Підприємство та його функції в ринковій системі.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	2
21. Організаційно-правові форми та види підприємств (презентація).	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	4
22.Економічні періоди функціонування підприємства.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	2
23. Короткострокова та довгострокова рівновага досконало конкурентної фірми	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	4
24. Принципи ціноутворення в умовах монопольної влади	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	2
25. Стратегія фірми за умов монополістичної конкуренції (моделювання ситуації).	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	4
26.Суспільне відтворення, його види та динаміка.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	2
27.Зміст макроекономічних показників у системі національних рахунків.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	4

28. Сутність та структура сукупного попиту. Крива AD.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	2
29.Сукупна пропозиція у короткостроковому та довгостроковому періодах. Крива AS.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	4
30.Макроекономічна рівновага.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	2
31. Природа та специфіка циклічності економічного розвитку.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	4
32.Економічна сутність, соціально-економічні наслідки та види інфляції. Протиінфляційні заходи.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	2
33.Зайнятість та безробіття: сутність, види, значення та наслідки.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	4
34.Причини та механізм циклічних коливань економіки. Короткі, середні та довгі хвилі в економіці.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	2
35. Механізм функціонування ринку праці. Причини виникнення і види безробіття.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	2
36.Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація господарського життя.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	2
37. Взаємодія світових та національних ринків.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	2
38.Міжнародна валютна система та етапи її еволюції.	Тестування Експрес-контроль.Доповідь. Презентації.	2
Усього:		100

Перед початком семінарського заняття науково-педагогічний працівник ознайомлює здобувачів вищої освіти із формами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення кожного заняття кожному присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів. Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 35 балів, до заліку/екзамену не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення цієї дисципліни.

Заліки/екзамени проводяться у порядку, визначеному у Положенні про організацію освітнього процесу в університеті.

Рекомендовані джерела інформації:

Основна література:

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка : підруч. : у 2 кн. за ред. С. Панчишина і П. Островерха. Львів : Апріорі, 2020. Кн. 1. 123 с.
2. Антипенко, Н., Почерніна, Н., & Васильківський, Д. (2024). Глобалізація та її вплив на міжнародні економічні відносини. Економіка та суспільство, (59). <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3345/3272>
3. Економічна теорія: підручник у 2-х ч. Ч 1 Мікроекономіка/В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, К.М. Ніколаєць, та ін.; за ред. В.Д. Лагутіна. – 2-ге вид. перероб. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. 369 с.
4. Економічна теорія: підручник у 2-х ч. Ч 2 Макроекономіка/В.Д. Дагутін, К.М. Ніколаєць, Т.А. Щербакова, та ін.; за ред. В.Д. Лагутіна. – 2-ге вид. перероб. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. 328 с.
5. Економікс. Частина 1: Вступ до економікса. Мікроекономіка: Навчальний посібник / Баула О.В., Вісіна Т.М., Лютак О.М., Савош Л.В., Кравчук О.Я., Зелінська О.М., Полянська Т.О. Луцьк: СПД Галяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2021. 320 с.
6. Економічна теорія: навчальний посібник. Укл: М.І. Колосінська, С.І. Белей, С.В. Бойда. Чернівці: Чернівець. нац. унів-т., 2021. 200 с.
7. Зверяков М. І. Концепція соціального ринкового господарства в повоєнному відновленні України. Економіка України. 2023. № 3. С. 3-23.
8. Історія економіки та економічної думки: підручник; за ред. В.Д. Базилевича; Київ. нац. ун-т імені Т.Шевченка. – Київ.: Знання, 2018. 775 с.
9. Лібанова Е. М. Бідність населення України: методологія, методика та практика аналізу. Умань : Видавець Сочінський М. М., 2020. 456 с.
10. Людський розвиток в Україні. Пріоритети національної політики мінімізації асиметрії українського ринку праці / кер. авт. кол. О. І. Цимбал; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. Київ: Академперіодика, 2021. 210 с.

Додаткова література:

1. Онищенко В. П. Людський і соціальний капітал України в період її післявоєнного відновлення. Економіка України. 2023; 66 (1). С. 3-19.

2. Скрипниченко М.І., Кузнецова Л.І. Виклики з боку попиту і пропозиції економіки України під час воєнних дій та оцінка їх впливу на макродинаміку. Економіка України. 2023. № 8. С. 47-60.
3. Стійкість економіки: оцінювання та забезпечення. Монографія / А.В.Бойко, Д.Б.Шкуропадська, Н.Л. Новіква, Штундер І.О., Лебедева Л.В. та ін.; за ред. А.В.Бойко. – Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. 444 с.
4. Стратегічна ціна російської агресії для економіки України / Жаліло Я. А., Базилюк Я. Б., Собкевич О. В. та ін.; за наук. ред. д.е.н. Я. А. Жаліла. Київ: НІСД, 2022. 67 с.
5. Трохимець, О., Томарева-Патлахова, В., & Семенов, А. (2024). Цифрова економіка та трансформація традиційних індустрій: виклики та можливості інституціоналізації цифрової економіки. Економіка та суспільство, (59).
6. Траєкторії розвитку повоєнної економіки України в системі координат постпандемічного світу; за ред. М. І. Скрипниченко. Київ: Ін-т екон. та прогнозув. НАН України, 2023. 202 с.
7. Талеб Н. Антикрихкість. Про (не)вразливе у реальному житті; пер. з англ. М. Климчук. Київ: Наш формат, 2021. 392 с.
8. Талеб Н. Чорний лебідь. Про (не)ймовірне у реальному житті; пер. з англ. М. Климчук. Київ: Наш формат, 2021. 392 с.
9. Уманців Ю. М. Економічна теорія у новітньому методологічному дискурсі. Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2019. №2. С. 51-63.
10. Фрідман М. Капіталізм і свобода / М. Фрідман, Р. Фрідман; пер. з англ. Н. Рогачевська. К.: Наш Формат, 2017. 216 с.
11. Шваб К. Четверта промислова революція. К.: Наш Формат, 2019. 416 с.
12. Штундер І., Хрустальова В. Ринки освітніх послуг та праці в Україні. Товари і ринки. 2022. №3. С.4-18.
13. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку. – К.: Видавничий дім «КМА», 2011. – 241 с.
14. Янсїті М., Лахані К. Конкуренція за доби штучного інтелекту; пер. з англ. Ю. Григоренко. Київ: Форс Україна, 2021. 304 с.
15. Almeidaa F., Victor Cruz e Silvab. Allan Gruchy's view of institutionalism and the foundation and early years of the Association for Evolutionary Economics. *Economia*. Volume 21, Issue 3, December 2020, P. 394-406. <https://doi.org/10.1016/j.econ.2020.09.001>
16. Clive L. Spash. SEE Beyond Substantive Economics: Avoiding False Dichotomies. *Ecological Economics*. November 2019. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2019.106370>
17. Curtis D. and Irvine I. Principles of Microeconomics. An Open Textbook. 2020 – A (CC BY-NC-SA). 456 p. URL: https://laecon1.lyryx.com/textbooks/CURTIS_PRIN_MIC_1/marketing/CI-Principles-of-Microeconomics-2020A.pdf
18. Galbács P. The Friedman-Lucas Transition in Macroeconomics. A Structuralist Approach. 2020, P. 337-370 <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-816565-2.00005-1>
19. Greenlaw, S., and Tylor, T. Principles of microeconomics. 2-nd ed. Houston: Rice University, OpenStax, 2018. 570 p.
20. Maggi Giovanni, Ralph Ossa. The political economy of international regulatory cooperation. *American Economic Review*. 2023. № 113. P. 2168–2200.

Електронні ресурси:

1. Global Innovation Index 2023: Tracking Innovation through the COVID-19 Crisis. Geneva: World Intellectual Property Organization. URL: https://www.wipo.int/global_innovation_index/en/2023/
2. National Patterns of R&D Resources: 2019-2021. National Center for Science and Engineering Statistics (NCSES). Alexandria, VA: National Science Foundation, 2022. URL: <https://ncses.nsf.gov/>
3. OECD (2023), Gross domestic spending on R&D (indicator). <https://data.oecd.org/rd/gross-domestic-spending-on-r-d.htm>
4. The Fourth Industrial Revolution, by Klaus Schwab [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Світового економічного форуму. — Режим доступу: <https://www.weforum.org/about/the-fourth-industrial-revolution-by-klaus-schwab>
5. The World Bank (2023) Research and development expenditure. URL: <https://databank.worldbank.org/reports.aspx?dsid=46&series=GB.XPD.RSDV.GD.ZS>
6. Ukraine Facility Plan <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/>
7. UNESCO: Cross-National Comparisons of R&D Performance. URL: <https://ncses.nsf.gov/>

